

Digitalizace v resortu MPSV: úředníci data ručně přepisují, kopírují, tisknou; občané stále dokládají už známé informace

9.9.2024 - | Nejvyšší kontrolní úřad

Ani po deseti letech nebyly vybrané klíčové IT projekty v resortu Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) v únoru letošního roku ještě dokončeny.

Přestože mohou občané při řešení životních událostí komunikovat ve vybraných agendách s Českou správou sociálního zabezpečení (ČSSZ) a Úřadem práce ČR elektronicky, úředníci musí řadu operací řešit manuálně. Občané zase musí i nadále dokládat informace, kterými již státní správa disponuje. Zjistili to kontrolori NKÚ, kteří prověřovali peněžní prostředky státního rozpočtu určené v letech 2018 až 2023 na digitalizaci v resortu MPSV. Na provoz a rozvoj kontrolovaných informačních systémů (IS) vydal resort v uvedených letech celkem 3,4 mld. Kč.

Zjištění NKÚ platí mj. pro online podání žádostí o rodičovský příspěvek a příspěvek na bydlení. Přestože občané mohou podat žádost o příspěvek na bydlení či rodičovský příspěvek online a dokumenty k žádosti přiložit digitálně, musí úředník u příspěvku na bydlení ručně zkopírovat přiložené dokumenty do jiné aplikace. Při vyřizování žádostí o rodičovský příspěvek zase musí přejít do jiného informačního systému a v něm ručně vyhledat, zkontrolovat a případně opravit osobní údaje žadatelů. Důvodem je nepropojení dvou informačních systémů.

Také zpracování důchodové agendy v ČSSZ je značně složité, fragmentované, personálně velmi náročné, závislé na listinných materiálech a lidské práci. To lze dokumentovat na následujícím příkladu: Před první výplatou každého starobního i vdovského a vdoveckého důchodu musí úředník nejprve z informačního systému vytisknout řadu údajů, mj. rodné číslo žadatele a výši přiznaného důchodu, a poté tyto údaje do systému znovu ručně opsat. Toto porušení principu „vnitřně pouze digitálně“ je důsledkem nepropojení jednotlivých částí integrovaného informačního systému ČSSZ. Neúměrně to zatěžuje úředníky při obsluze klientů a snižuje efektivnost vynakládaných prostředků na digitalizaci. Další příklad ukazuje na nedostatečnou rychlost vyřizování žádostí o starobní důchod. Zákonná lhůta pro vyřízení žádosti je 90 dnů. Tuto lhůtu ČSSZ v 1. až 3. čtvrtletí 2023 překročila u 79 % žádostí. Podle NKÚ neumožňuje současný IS efektivní digitalizaci. Na provoz a rozvoj stávajícího IS pro zpracování důchodů vynaložila ČSSZ v posledních pěti letech celkem 701,5 mil. Kč.

Podle kontrolorů navíc MPSV při budování webové aplikace „Jenda“, která umožňuje online podání a správu žádostí o rodičovský příspěvek, přídavek na dítě a příspěvek na bydlení, porušilo zákon o veřejných zakázkách. Aplikaci nechalo ministerstvo vytvořit bez zadávacího řízení v rámci smlouvy na podporu provozu a rozvoje stávajících aplikací; předmětem plnění této smlouvy ale není tvorba nových aplikací. NKÚ vyhodnotil použití 93,5 mil. Kč vynaložených na tvorbu této aplikace jako skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně.

Kontrolori dále zjistili, že MPSV spravuje provozně nákladné informační systémy, jimiž zabezpečuje agendu dávek státní politiky zaměstnanosti a agendu nepojistných sociálních dávek. Používá je již od roku 1993. Nové projekty, které měly vést ke snížení provozních nákladů z 33 mil. Kč na 3 mil. Kč měsíčně, MPSV ani po deseti letech nedokončilo. V důsledku toho uhradilo za provoz stávajících informačních systémů až o 650 mil. Kč více v porovnání s očekávanými nižšími provozními náklady

nově pořizovaných systémů. MPSV přitom na provoz informačních systémů vynakládá 80 % celkových prostředků vyčleněných na informační technologie.

Podle kontrolorů vynaložily MPSV a ČSSZ na neúspěšnou výměnu informačních systémů zabezpečujících agendy dávek a důchodů celkem 310 mil. Kč. MPSV vydalo od roku 2014 celkem 297 mil. Kč na vybudování nového IS státní politiky zaměstnanosti, který nikdy nebyl uveden do provozu. ČSSZ ve stejném období vynaložila 12,7 mil. Kč na přípravu projektů, které měly vést k výměně informačního systému důchodové agendy. Ani po deseti letech však nedokázala ČSSZ tuto výměnu zahájit.

<https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/digitalizace-v-resortu-mpsv:-urednici-data-rucne-pre-pisuji--kopiruji--tisknou;-obcane-stale-dokladaji-uz-zname-informace-id14208>